

Poetska scena *Poezin*

Poezija ne sme biti samo mrtvo slovo na papiru. Ona mora da ima nekakav društveni i javni značaj – zapravo, da ne možemo pobeći od nje. Tek tada možemo osetiti da je ona živa, i da nas ona pogađa i interesuje, da ona peva o našoj svakodnevnici koja nas okružuje, da je ona permanentno društveno angažovana. Pesma treba nekom da se obraća, da čitanje i izvođenje poezije predstavlja obraćanje publici, koju treba pokrenuti, na podstiče na određenu akciju, ili reakciju. Već godinu dana konstantno odlazim na *Poezin*, koji traje skoro tri godine, i koji se može pohvaliti da održava živu underground poetsku scenu.

Akcent na izvođenju poezije u javnosti je nešto što neki ljudi smatraju da poeziju kvari, što nikako ne mora biti tačno. Aktivno izvođenje poezije čini upravo da ona ostane živa, društvena delatnost, koja postepeno menja (ili bar treba da promeni) okvire jedne kapitalističke pop kulture i estradizacije kulture u kojoj živimo.

Nego, da prozborimo malo o poetskoj sceni *Poezin* sa organizatorom Milanom Mijatovićem.

Kako je nastao *Poezin*?

Milan Mijatović: *Poezin* je nastao 2007. godine kao web projekat www.poezin.net. Do 2010. godine, nije se mnogo razlikovao od drugih poetskih web projekata na netu. Od 2010. godine postaje strogo određen kao projekat oglasne table za živu, izvođačku poetsku scenu u Beogradu.

Prvi veliki *Poezin* klabing održan je u Malom klubu Akademije u Beogradu u Rajičevoj 10. Klabing je održan 28 februara, 2010. godine. U okviru programa, pesnici i pesnikinje su interpretirali svoju poeziju a kao muzička podrška nastupili su kantautorka Bojana Bulatović BO i bend „Sinestezija“. Ukupno 11 poetskih klabinga (*Poezin* žurki) je održano na Akademiji a neki od njih su pored Malog kluba Akademije bili realizovani i u Velikom klubu Akademije. Ponosimo se činjenicom da smo održali „Poetski klabing solidarnosti“ („*Poezin* klabing 11“), u vreme kada su se vladajuće strukture svim silama trudile da unište kulni prostor Akademije i da ovaj klub zatvore za sva vremena. Na „Poetskom klabingu solidarnosti“ u Velikom klubu Akademije (16. januar 2011. godine), okupili smo preko 300 ljudi koji su došli da podrže Akademiju i da dignu svoj glas protiv zatvaranja ovog kulnog underground mesta u Beogradu. Tada smo pozvali sve umetnike, javne ličnosti i izvođače, da dođu na ovaj poetski miting i dignu svoj glas protiv ružiranja urbanog duha Beograda a mnogi su se i odazvali.

Od 25. februara 2011. godine, započeli smo novu sezonu poetskih klabinga u [Panic Room Žica](#) pod nazivom „*Poezin* XP – lirički show-off događaj“. Događaji su dobijali nazive po nadogradnji u formi servisnih paketa kojima se nadograđuje operativni sistem i postaje sve bolji i bolji: sp1, sp2, sp3, sp4 i sp5. Pored redovnih Service Pack-ova koje smo održavali jednom mesečno, organizovali smo i „*Poezin* Special“ događaje. „*Poezin* Special“ događaji su služili radi promovisanja odličnih izvođača, koji su imali svoj samostalan nastup u *Panic Room* u trajanju od sat vremena.

Od zanimljivijih događaja, izdvojili bi dva „*Poezin* Specijala“ u aprilu i u maju mesecu, 2011. godine:

- Jelena Bogavac, „SMRT SRCA PTICA“, poetski performans.

Originalna muzika: Marko Grubić. Mesto: *Panic Room Žica*, Beograd.

- Dejan Čančarević, „PREKUCAVANJE“. Mesto: *Panic Room Žica*, Beograd.

Kao organizacija *Poezin* smo nastupili u okviru Exit festivala 2011. (10. jul 2011. godine), na Agora Stage-u a naziv događaja bio je „Poezin NAPUŠAVANJE na Exit Festivalu“. Naziv događaja je ukazivao na eksplicitnu, prozivačku i uličnu poeziju a takođe i na underground pesničku scenu koja je izvođačkog tipa.

Od 9. oktobra 2011. godine, u SKC-u u Beogradu, organizovali smo događaj pod nazivom „POEZIN ex3me“ (tri organizacije: *Poezin*, *Liber* i *Art EQ*), ali nezadovoljni lošom atmosferom i odnosima unutar ove kulturne institucije, potražili smo novu lokaciju. Ova epizoda je uticala na nas da se odredimo kao „Treća Scena“ jer smo uočili da na „Prvoj Sceni“ (a i na „Drugoj Sceni“) dnevna politika i ideologija truju izvođačku umetnost.

Od 12. novembra 2011. godine, započeli smo sezonu poetskih klatinga u underground prostoru u zgradi Bigza (klub *Zmajevo Gnezdo*, VI sprat) i zajedno sa organizacijom *Manekeni Bigza* pokrenuli novu underground poetsku scenu pod nazivom „Kung fu Poezin“. Karakteristika ove scene je da izvođači spontano jedni drugima predaju mikrofon, i ne postoji granica između publike i izvođača. Svi su učestvovali u programu. Program je počinjao kasnije, oko 22h, i pretvarao se u žurku i koncert bendova.

Od 10. marta 2012. godine započeli smo novi ciklus poetskih klatinga u centru grada (T. C. Staklenac) u klubu *II Sprat*. U želji da

privučemo i mlađe generacije koje ranije moraju da krenu kući, izabrali smo prostor u centru grada i termin početka klabinaga pomerili na 20h. Poetska scena kod Trga Republike dobila je naziv „Poezin na dva sprata” po nazivu kluba *II Sprat*, i zato što iz kluba na drugom spratu je fenomenalan pogled na Trg Republike i noćni život.

Zatvaranjem kluba *II Sprat*, prešli smo u [Caffe Jovanka bez razloga](#) na Skadarliji. Zbog velikog interesovanja za *Poezin* i poetski clubbing, u toku meseca počeli smo da organizujemo i po dva događaja izvođačke poezije u ovom klubu. Ovu praksu uvođenja dve poetske žurke mesečno započeli smo od 1. aprila 2012. godine. Takođe smo i po noćnim klubovima poput džez kluba [Čekaonica](#) u Bigzu i *Underworld* kod Vukovog spomenika (u metrou železnice) organizovali promocije underground izdanja *Poezina* i zanimljivih izdavačkih poduhvata drugih srodnih organizacija.

Od septembra 2012. godine, započeli smo velike „Poezin Open Poetry” događaje u klubu [ILEGALA plato](#) na Filozofskom fakultetu u Beogradu (bivša *Industrija* ispod knjižare Plato). Nakon veoma uspešnog događaja izvođačke poezije (9. septembar 2012. godine) na kome je nastupilo preko 20 izvođača (koji su prošli prvi konkurs *Poezina* za nastup na „Open Poetry” događaju), raspisali smo stalni konkurs za nastup izvođača na mesečnim događajima „spoken word” poezije.

Od 3. februara 2013. godine, započeli smo novu sezonu poetskih klabinaga u *Panic Room Žica*. Nezadovoljni velikom bukom i publikom u *ILEGALI*, koja je više pričala nego što je zaista slušala i gledala izvođače, odlučili smo da se vratimo u stari prostor, koji je intimniji, manji i u kome publika zaista pažljivo sluša i gleda izvođače i izvođačice na

sceni. Ovaj tip događaja nazvali smo „Pažljivo slušanje poezije u *Panic Room Žica*“, upravo zato da bi naglasili našu potrebu da gradimo bolju i drugačiju publiku koja razume poetsku scenu i glasna je samo kada treba da podrži izvođače (ili im uputi konstruktivni komentar). Unapred, za svaki događaj stavljamo do znanja da su pozvani samo pravi ljubitelji poetske scene i poezije, a svi ostali koji ne umeju ili ne žele da slušaju pesnike i pesnikinje na sceni – neka produže dalje i pronađu sebi zabavu na drugom mestu. Cilj ovih događaja je da pored izbora kvalitetnijih izvođača i izvođačica gradimo i bolju i kvalitetniju publiku. Bez prave publike, ne postoji ni prava poetska scena.

Od zanimljivijih događaja, izdvojili bi dva „Poezin Specijala“ u martu mesecu 2013. godine:

- Romska, angažovana poezija u *Panic Room Žica*, Beograd. Nastupali su zajedno: Jelena Savić i Muhamed Eljšani (Muha Blackstazy).

- „Eyes of a Blue Dog“, video-poetski nastup, Iva Pavlović u galeriji [Remont](#), Beograd.

Predstavnici organizacije *Poezin* učestvovali su u programu obeležavanja Svetskog dana poezije 2013. Program je imao fokus na angažovanoj, kritički evokativnoj, eksperimentalnoj i izvođačkoj poeziji, a cilj organizatora programa bio je da ukažu na neke pravce kretanja i status savremenog pesništva u regionu i svetu. Prvi deo programa se odvijao u galeriji [ARTGET](#) u Beogradu (diskusija: „Prostor pesme“). Autorka i moderatorica programa je bila Dragana Mladenović, a u programu su kao gosti učestvovali: Artur Punte (grupa *Orbita*), Milan Mijatović (organizacija *Poezin*), Dragoslava Barzut (organizacija *Poezin*), Dragan Protić Prota (grupa [Pesničenje](#)), Roland Orčik (*Šinobus*) i Danilo Lučić (grupa *Argh*). Drugi deo programa se odvijao u knjižari

POP UP. Nastupili su na sceni autori *Pesničenja, Poezina, Trećeg Trga, Argh-a i Šinobusa* (po izboru urednika ovih projekata): Goran Korunović, Uroš Kotlajić, Goran Živković, Nikola Oravec, Jelena Savić, Slobodan Ivanović, Anja Marković, Roland Orčik i autori/ke *Pesničenja*.

Koji su poetski žanrovi zastupljeni na *Poezinu*, i šta oni znače za tebe?

Milan: Udruženje građana *Poezin* po privatnim underground klubovima organizuje događaje „spoken word” poezije. Termin „spoken word” je američka verzija pojma, inspirisana narativnom tradicijom. Narativna tradicija je najstarija na svetu i podrazumeva publiku i poetsku scenu. Autor uživo interpretira tekst pred publikom a akcenat je na zvučnosti i ritmu iskaza. U biti ljudskog bića je želja za takmičenjem. Želja za takmičenjem i dokazivanjem je zdrava, korisna i pomaže kako ličnom razvoju, tako i razvoju društva u kome živimo. Svako ljudsko biće je borac. Samim činom rođenja, čovek ulazi u borbu za vazduh, slobodu, ljudskost, ljubav...

Šta je za tebe poezija?

Milan: Savremena poezija je angažovana, ukazuje na probleme u društvu i iznad svega nije sterilna tvorevina koja teži ka savršenosti ili ne znam kakvoj lepoti. Poezija je oružje za borbu, oruđe za rad, pesnica, dizalica i kalašnjikov. Savremena poezija je sredstvo da se u stvarnom, realnom svetu, menjaju stvari. Angažovana poezija je neprihvatljiva za ljude koji svoja shvatanja uglavnom baziraju na akademskim i institucionalnim domenima univerzitetskog i akademskog obrazovanja. Savremeni pesnici kroz poeziju provlače

oštru kritiku religije, politike, kao i pitanja seksualnog opredeljenja i pola, koje su često tabu teme u svetu akademske poezije.

Ti si izveo kovanicu „Treća scena“? Možeš li nam reći nešto o tome?

Milan: Gradske kulturne centre vode političke partije. Iz redova odbora za kulturu političkih partija, biraju se ljudi koji postaju direktori i glavni urednici redakcija po gradskim kulturnim centrima. Ovakav „odabir“ se pokazao kao poguban i jeziv za kulturnu scenu u Srbiji. Simuliraju se kulturna dešavanja, zabranjuju se određeni sadržaji koji nisu po volji vladajućoj partiji ili nekom „činovniku“ koji je zbog poslušnosti postavljen da vodi ustanovu kulture. Jeziv primer je recimo SKC Beograd u kome su urednici redakcija postavljeni po partijskom ključu i gde se guši svaka kreativnost i slobodan izraz. Imaju salon stripa, a sve ostalo je plač majke božje. Mrtvi sadržaji i gušenje svake kreativnosti, plus nula dinara za kreativce. To je slika gradskih kulturnih centara po Srbiji. Jednog dana samo zateknete kockarnicu ili kafanu u kulturnom centru, jer Pera poznaje Žiku. Ja to nazivam „Prvom scenom“ i ne želim da imam ništa sa njima. Daleko im lepa kuća.

Nasuprot „Prvoj sceni“, postoji i „Druga scena“. To je NVO koji se finansira, putem projekata za sponzorstvo ili donaciju. Problem sa „Drugom scenom“ je upravo u tome što je delimično postala slična „Prvoj sceni“. Iz političkih i finansijskih razloga se nameću sadržaji koji su bar po meni, više nego problematični. Navešću samo dva primera.

a) Imao sam tu nesreću da prisustvujem jednom od „Pesničenja“

u *Rexu*, kada je program prekinut na 15 ili 20 minuta da bi gušili i smarali čitajući proglas podrške Forumu pisaca i Andreju Nikolaidisu. Zamisli da ja tebe pozovem da čitaš poeziju a onda te kao dobrog đaka ostavim da sediš dok neko smara čitajući politički proglas, pamflet ili neko slično đubre za dnevne potrebe nekoga ko je naručio takvu glupost. Ja prvi se ne slažem sa Nikolaidisom, još manje sa Forumom pisaca, a ti meni to namećeš i kvariš mi moj doživljaj „Pesničenja”. Ljudi nisu ovce. Možeš jednom da ih prevariš, ali niko se ne spotiče o isti kamen dva puta. Došli smo da uživamo u poeziji, da marginalci nastupe i pokažu šta znaju, a umesto toga ih melje politička mašinerija podobnosti i korektnosti.

b) Navešću primer izložbe „Ecce Homo” u CZKD. Zarad jeftinih političkih poena, najdublje su povređena osećanja običnih vernika. Kakva je razlika između te izložbe i one šitine od filma *Nevinost muslimana* gde neka budala ponižava i prlja ono što je najvažnije i najčistije nekom muslimanu (ili hrišćaninu, budisti... Bilo kom verniku). Takvi sadržaji ne menjaju ništa, ne podižu svest ljudi, već samo izazivaju još veći konflikt i nerazumevanje. Ovakvim sadržajima se čak ne napadaju ni institucije, ni političari – već običan čovek. Ja to nazivam ideologijom od 100 evra i zaista ne podržavam ni jedan sadržaj u aranžmanu „Centra za kulturnu lobotomiju”. Zato „Druga scena”, ne hvala.

Mislim da sada razumeš zašto koristimo izraz „Treća scena”. Ne pripadamo ni jednima ni drugima. Pripadamo samo sebi i radimo ono u šta duboko verujemo. Osnovna stvar je da shvatiš, da sve što radimo, ne radimo zbog novca. *Poezin* je nastao iz ljubavi i želje da se stvori savremena, poetsko – izvođačka scena u Srbiji, koja je takmičarska i uzbudljiva običnim ljudima.

Možeš li navesti neke važnije događaje vezane za Poezin, na koje si posebno ponosan?

Milan: Prvi [„Beogradski Spoken Word Poetry Festival“](#), u organizaciji *Poezina*, održan je 11. i 12. novembra 2012. godine u klubu *ILEGALA plato*. Pobjednik festivala dobio je nagradu u iznosu od 30.000 dinara i mogućnost da nastupi kao beogradski i srpski šampion na idućem [„European Poetry Slam“](#) festivalu u Briselu. Festival je organizovao *Poezin* uz finansijsku podršku asocijacije NKSS, u okviru projekta podržanog od švajcarskog programa za kulturu na zapadnom Balkanu. Partnerska organizacija koja je pomogla u realizaciji Festivala je [ARTEQ](#). Naša ideja je da „Beogradski Spoken Word Poetry Festival“, postane tradicionalni beogradski festival i da se održava jednom godišnje.

Što se tiče izdavaštva, uglavnom izdajemo digitalne knjige. Naše izdavaštvo je orijentisano na [copyleft](#) otvorenost i besplatne knjige.

Da li je *Poezin* imao nekakav odjek u medijima?

Milan: Više puta smo učestvovali u emisijama Radio Beograda 202, kod Petra Protića, kao i kod Katarine Epštajn. Naš festival je bio jako dobro medijski praćen. Nekoliko puta smo imali priloge na RTS-u, kao i u novosadskoj muzičkoj emisiji „Gruvanje“.

Koji su budući planovi ove underground scene?

Milan: Budućnost *Poezina* je na sceni koja ne pripada institucijama, državi i partijama. Trenutno smo veoma zadovoljni našim članstvom u Asocijaciji NKSS.

Na Skupštini Asocijacije Nezavisne kulturne scene Srbije, održanoj u Požegi od 22. do 24. juna 2012. godine, organizacija *Poezin* primljena je u redovno članstvo NKSS.

Treba napomenuti da festival koji je *Poezin* organizovao u Beogradu ne bi bio moguć bez finansijske podrške Asocijacije NKSS. Ono što nas raduje je što smo dobili pare za akciju, a nismo morali da postanemo „neko drugi”. Ostali smo isti.

Poruka za kraj?

Milan: „Spoken word” scena je aktivistička scena. Značaj ovakvih manifestacija je da ponudi ljudima način ili oružje, za borbu protiv sistema koji ih melje. Svi vidimo u šta se kapitalizam pretvorio. Svi vidimo u kakvom društvu živimo. Svi obećani snovi su se pretvorili u noćne more. Svi ideali su iznevereni. Ostao su samo protest i gnev, a „slam poetry” i „spoken word” nude mehanizme da se taj gnev koncentriše i pogodi cilj. Mladim ljudima je potreban ne samo izlaz, već i razlog da ostanu. Razlog da se bore i da ukažu da su prevareni u društvu koje je naizgled pravedno, a nije.

Toliko ima tema: skupo obrazovanje, skupo lečenje, skupi studentski domovi, nemogućnost da se mlad čovek zaposli u Srbiji i da radi u struci. Da može normalno i dostojanstveno da živi od sopstvenog rada. Rad je obezvređen, osnovne vrednosti su poništene a ceni se prevara i muvačina. Tema ima milion za „spoken word” izvođača, ne mora čak ni da se pomuči da ih pronade.